Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

HE 149/2017 vp

Kanadan ja EU:n laaja-alainen talous- ja kauppasopimus (CETA)

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa CETA-sopimuksesta. Lausunnossamme tarkastelemme sopimuksen vaikutuksia yritysten kannalta.

Sopimuksen tausta

Kanadan sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden välinen CETA-sopimus on kunnianhimoisin ja kattavin EU:n neuvottelema vapaakauppasopimus. Sopimusneuvottelut alkoivat vuonna 2009. Sopimus on väliaikaisesti astunut voimaan syyskuussa 2017. Sopimus viitoittaa tietä myös tuleville EU:n vapaakauppasopimuksille.

CETA-sopimus on sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden ja osittain EU:n toimivaltaan. Sopimus edellyttää sekä unionin että jäsenmaiden hyväksymistä.

CETA-sopimus on odotettu ja tervetullut. Sopimuksen kautta EU syventää yhteistyötä yhden vahvan liittolaisen kanssa. Kanada muistuttaa monella tavalla Pohjoismaita. Siellä on samanlainen arvopohja ja kaksikielinen parlamentaarinen demokratia.

EU:n korkea terveyden, turvallisuuden tai ympäristönsuojelun taso ei laske. EU:hun tuotavien tuotteiden ja palveluiden on myös jatkossa täytettävä EU:n vaatimukset.

Oikeudellinen toimintaympäristö paranee

Sopimus tuo suomalaisille yrityksille vakaamman toimintaympäristön ja parantaa oikeudellista toimintavarmuutta Kanadan markkinoilla.

Kanadassa suomalaiset yritykset pääsevät lähes samalle peliviivalle paikallisten toimijoiden kanssa. Lainsäädännön läpinäkyvyys ja ennakoitavuus paranee. Suomalaisia investointeja ei syrjitä suhteessa kanadalaisiin investointeihin.

Innovaatioiden, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien suojaaminen on keskeinen asia yritystoiminnassa. Suomalaiset yritykset saavat nyt vastaavantasoisen immateriaalioikeuksien suojan Kanadassa kuin mitä EU:ssa on nyt voimassa.

Yksi kansainvälisen kaupan keskeinen osa ovat ulkomaiset investoinnit. On siksi perusteltua, että sopimuksessa on sovittu sijoitussuojasta ja riitojenratkaisumenetelmästä. Osana EU:n uutta sopimusmallia perustetaan itsenäinen, puolueeton ja pysyvä sijoitustuomioistuin. Malli heijastaa EU-parlamentille ja neuvostolle tullutta laajaa palautetta.

Tulevissa ja neuvoteltavina olevissa sopimuksissa kannatamme sopimusten jakamista. Olisi sopimus unionin toimivaltaan kuuluvista asioista ja erillinen sopimus jaettuun toimivaltaan kuuluvista kysymyksistä, kuten investointien riitojenratkaisu.

Sopimuksen vaikutukset suomalaisiin yrityksiin

Kauppasopimus avaa uusia hyviä kasvumahdollisuuksia suomalaisille yrityksille, kun markkinoillepääsy helpottuu. Sopimuksen ollessa tilapäisesti voimassa Kanadaan voi EU:sta viedä tullivapaasti lähes kaikkia teollisuustuotteita. Näin vienti helpottuu suomalaisessa ydinosaamisessa kuten arktisessa osaamisessa, puhtaassa teknologiassa sekä informaatioteknologiapalveluissa.

Kanada on tavaraviennissä Suomen yhdenneksitoista ja tuonnissa kymmenenneksi suurin kauppakumppani EU:n ulkopuolisista maista. Suomesta viedään etupäässä metsäteollisuuteen tarkoitettuja koneita, lumessa liikkumista varten suunniteltuja ajoneuvoja sekä lääketieteessä käytettäviä laitteita.

Samalla kun Kanadan markkinat avautuvat suomalaisille yrityksille, avautuu myös helpompi tie Yhdysvaltain isoille markkinoille Kanadan kautta.

Toimialakohtaisista vaikutuksista mainittakoon sopimuksen terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskeva luku. Tämä tuo ennakoitavuutta ja sujuvoittaa maatalous- ja elintarvikekauppaa.

Sopimuksen toimenpanossa tulee huolehtia siitä, että pk-yritykset saavat tarkempaa tietoa siitä, miten sopimusta voidaan hyödyntää. Tämä on toteuttavissa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyönä osana Team Finland -verkoston toimintaa.

Kanadan julkiset hankinnat avautuvat

EU-maiden julkiset hankinnat ovat jo nyt suhteellisen avoimia. Tästä syystä EU:lle on ollut tärkeää, että myös Kanadan julkiset hankinnat avataan kilpailulle. Kanada ei ole aiemmin avannut julkisia hankintojaan tässä laajuudessa kolmansille osapuolille etenkään alue- ja paikallistason hankintojen osalta.

Suomalaiset yritykset voivatkin jatkossa osallistua euromääräisten kynnysarvojen puitteissa Kanadan liittovaltiotason lisäksi myös sen alue- ja paikallistason hankintakilpailuihin. Tavara- ja palveluhankintakategorian laajentuminen antaa suomalaisille yrityksille entistä enemmän mahdollisuuksia.

Tuotteiden testaaminen helpottuu

Tuotteille tehtävä kaksinkertaisten testien määrä vähenee, mikä helpottaa vientiä Kanadaan. Muutos merkitsee yrityksille merkittäviä taloudellisia säästöjä niin kustannuksissa kuin säästetyissä työvaiheissakin. EU ja Kanada ovat sopineet hyväksyvänsä toistensa antamat vaatimustenmukaisuustodistukset monille tuotteille. Tällaisia ovat esimerkiksi sähkölaitteet, elektroniikka- ja radiolaitteet, koneet ja niiden komponentit, mittauslaitteet sekä huviveneet. Näiden tuotteiden osalta riittää, että EU:sta Kanadaan vietävä tuote testataan EU:ssa olevassa testauslaitoksessa kanadalaisten sääntöjen mukaan ja päinvastoin.

Sopimus mahdollistaa myös EU:n ja Kanadan sääntelyviranomaisten yhteistyön lisäämistä. Sääntelyviranomaisten välisellä yhteistyöllä halutaan parantaa sääntelyn tasoa ja poistaa tarpeettomia kaupanesteitä.

Palvelumarkkinat avautuvat

Suomalaisilla yrityksillä on kansainvälisellä tasolla merkittävää ja kilpailukykyistä osaamista liittyen informaatioteknologian, erilaisten asiantuntijapalveluiden sekä insinööriosaamisen aloilla.

Sopimuksen myötä kilpailuedellytykset tasoittuvat Kanadassa, kun Kanada ei voi enää muuttaa lainsäädäntöään nykyisestä ulkomaisia toimijoita syrjivämmäksi tai rajoittavammaksi, jollei se ole varannut siihen erikseen oikeutta. Sopimuksen myötä Kanadan toimintaympäristö vakautuu.

CETA voi myös tasoittaa tietä ammattipätevyyden vastavuoroiselle tunnustamiselle. Suomesta poiketen Kanadassa on edelleen useita säänneltyjä ammatteja, joissa ulkomaiset eivät voi toimia, jollei ammatinharjoittajan pätevyyttä ole tunnustettu siellä. Sopimus sisältää raamit myöhemmin tehtävälle tarkemmalle sopimukselle, jolla luotaisiin mekanismi osapuolten välille osaamisen tunnustamiseksi.

Yritystoimintaan liittyvä maahantulo

Kansainvälinen liiketoiminta saattaa edellyttää väliaikaista työskentelyä toisessa maassa. CETA-sopimuksella vähennetään tähän liittyviä esteitä.

Sopimuksessa sitoudutaan yritysten sisäisten siirtojen, asiantuntijoiden, yritysvierailijoiden sekä tiettyjen projektiluonteisesti maahan tulevien asiantuntijoiden maahantulon sallimiseen pääsääntöisesti ilman tarveharkintaa tai työlupaa tietyillä sektoreilla. Osapuolet sitoutuvat sallimaan oleskelun kolmeen vuoteen saakka riippuen oleskelun tarkoituksesta.

Suomen Yrittäjät

Thomas Palmgren
kansainvälisten asioiden päällikkö